

Situació d'aprenentatge¹

Títol	Viajeros en el tiempo: ¿podemos describir nuestro hoy?
Curs (nivell educatiu)	Primer de batxillerat
Matèria/Àmbit ²	Llengua Castellana i Literatura

¹ Les situacions d'aprenentatge són els escenaris que l'alumnat es troba a la vida real i que els centres educatius poden utilitzar per desenvolupar aprenentatges. Plantegen un context concret, una realitat actual, passada o previsible en el futur, en forma de pregunta o problema, en sentit ampli, que cal comprendre, i a la qual cal donar resposta o sobre la qual s'ha d'intervenir. És en la seva resolució que l'alumnat assoleix les competències específiques. ([Decret 171/2022, de 20 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de batxillerat. Article 7 \(Elements del currículum\), punt 1, apartat e](#))

² Agrupació de matèries que s'imparteixen de manera integrada.

DESCRIPCIÓ

Per què aquesta situació d'aprenentatge? Està relacionada amb alguna altra? Quin és el context?³ Quin repte planteja?⁴

Tot sovint en arribar al batxillerat l'alumnat arrossega certs vicis lingüístics tant en la realització d'activitats d'anàlisi gramatical com en la producció de textos de terminades tipologies en funció de l'àmbit d'ús. Una de les tipologies que es demana a l'examen de la prova d'accés a la universitat (PAU) és la d'elaborar una descripció, tot sovint aquesta tipologia es treballa només a primer cicle d'ESO i l'alumnat ha interioritzat la idea que l'arquitectura del text ha de ser una profusió d'adjectius i tendeixen a imitar un estil literari mal entès en què predominen epítets, enunciats amb verbs en formes no personals, oracions amb anacoluts... i lèxic pot adient.

La composició d'un text escrit ha d'atendre les propietats textuais, però també cal tenir en compte la propietat lèxica i la correcció gramatical i ortogràfica. Requereix també adoptar decisions sobre el to del discurs i la identificació de les persones (emissor i destinataris). A més, és essencial posar la màxima atenció en el llenguatge i l'estil, per la qual cosa la vinculació entre la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua i la seva projecció en els usos textuais és inseparable. Per fer una descripció necessitem substància, que predomina gramaticalment en els substantius; per això, aquesta situació d'aprenentatge inclourà activitats de reflexió gramatical vinculades al sintagma nominal.

La descripció és un recurs didàctic que té caràcter interdisciplinari i permet treballar textos literaris però també tècnics. A més, amb aquesta situació d'aprenentatge volem potenciar l'autoconeixement de l'alumnat i els vincles emocionals i potenciar els mecanismes expressius d'un procés en l'elaboració del text que requereix de capacitat d'observació, de projecció sensorial i que proporciona diverses possibilitats d'estil.

Aquesta situació d'aprenentatge unirà l'aprenentatge competencial de la gramàtica en relació amb l'escriptura, combinarà diferents models de representació i tindrà la creativitat com un dels eixos vertebradors.

El repte que es proposa a l'alumne o alumna és elaborar una càpsula del temps amb allò que els defineix i on s'inclouran produccions escrites de caràcter descriptiu: com soc, qui ha estat important, el meu paradís, les meves pors, allò que m'agrada, l'actualitat... Els textos seran multimodals perquè inclouran productes com ara *autoretrat knolling*, un llibret de fotopoesia o un noticiari-*collage*.

³ Context: conjunt de circumstàncies que expliquen un esdeveniment o una situació i que envolten un individu, un col·lectiu o una comunitat, etc.

⁴ Repte: tema d'interès plantejat per l'alumnat, observació d'un fenomen, polèmica o controvèrsia entorn d'un fet, informació que crida l'atenció a la ciutadania, problemàtica que afecta la societat o l'entorn de l'alumnat, pregunta sobre un element de la realitat, recerca a partir d'un element investigable, necessitat plantejada per un agent extern, dilema que cal comprendre, manifestació artística, etc.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge s'afavoreix l'assoliment de les competències específiques següents:

Competències específiques	<u>Matèria</u>
Competència 3. Produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent als textos acadèmics, amb el rigor, la coherència, la fluïdesa i el registre adequats, atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius, i participar en interaccions orals amb una actitud cooperativa i respectuosa, tant per construir coneixement i establir vincles personals, com per intervenir de manera activa i informada en diferents contextos socials.	Llengua Castellana i Literatura
Competència 5. Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes, amb especial atenció als gèneres discursius de l'àmbit acadèmic i amb regulació dels iguals i autoregulació autònoma, per construir coneixement i donar resposta de manera informada, eficaç i creativa a propòsits comunicatius concrets.	Llengua Castellana i Literatura
Competència 9. Consolidar el coneixement explícit i sistemàtic sobre l'estructura de la llengua i els usos i aprofundir-hi, i reflexionar de manera autònoma sobre les eleccions lingüístiques i discursives, amb la terminologia adequada, per desenvolupar la consciència lingüística, augmentar el repertori comunicatiu i millorar les destreses tant de producció oral i escrita com de recepció crítica.	Llengua Castellana i Literatura

TRACTAMENT DELS TRES COMPONENTS TRANSVERSALS⁵ DE LES COMPETÈNCIES CLAU DEL BATXILLERAT

Gestió i comunicació de la informació: comprendre textos de diferents àmbits i temàtiques atenent el contingut, els aspectes formals i les marques de modalització buscant una comprensió íntegra dels trets distintius de cada tipologia on siguin rellevants l'adequació al context, la intenció i la selecció d'un registre concret.

Resolució de problemes: conèixer i aplicar les característiques i propietats del sintagma nominal en la producció de textos i els diferents mecanismes lingüístics per descriure persones, espais i emocions.

Pensament crític: reflexió sobre el jo i la relació amb els elements socials per tal de reflexionar sobre la societat actual i els valors que es volen promoure amb l'Agenda 2030.

⁵ Components transversals de les competències clau: la resolució de problemes a partir de l'aplicació integrada de coneixements, la gestió i comunicació de la informació i el pensament crític.

OBJECTIUS D'APRENENTATGE I CRITERIS D'AVALUACIÓ

Objectius d'aprenentatge⁶ Què volem que aprengui l'alumnat i per a què? CAPACITAT + SABER + FINALITAT	Criteris d'avaluació⁷ Com sabem que ho han après? ACCIÓ + SABER + CONTEXT ⁸
1. Opinar de manera raonada i respectuosa per tal de construir nous coneixements fent escolta activa i cooperant pragmàticament.	1.1. Participar de manera activa i adequada en interaccions orals formals i informals i en el treball en equip, amb una actitud d'escolta activa i estratègies de cooperació conversacional i cortesia lingüística.
2. Reconèixer que el substantiu és el tipus de paraula que vertebra la descripció i fer activitats d'expansió que incloguin diferents tipus de modificadors i complements per tal d'escriure textos descriptius adequats, coherents i cohesionats.	2.1. Elaborar textos acadèmics coherents, cohesionats i amb el registre adequat sobre temes curriculars o d'interès social i cultural, precedits d'un procés de planificació que atengui la situació comunicativa, el destinatari, el propòsit i el canal, i de redacció i revisió d'esborranys de manera individual o entre iguals, o mitjançant altres instruments de consulta.
3. Diferenciar els diferents tipus de descripcions en funció de la intencionalitat comunicativa per tal de fer servir el registre adient amb les característiques lingüístiques pròpies de l'àmbit.	3.1. Incorporar procediments per enriquir els textos, atenent l'ús discursiu de diferents elements lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical, de l'àmbit social i acadèmic.

⁶ Les competències específiques estan formulades de forma general i convé concretar-les per definir quins seran els aprenentatges que s'adquiriran amb la realització de la situació d'aprenentatge. Aquesta concreció ha de permetre formular unes competències pròpies de la situació d'aprenentatge que són l'equivalent dels objectius d'aprenentatge.

⁷ Els criteris d'avaluació es poden desplegar en indicadors. Un objectiu d'aprenentatge pot relacionar-se amb un, dos o més criteris d'avaluació.

⁸ El context ha d'incloure les condicions en què s'hauran d'evidenciar els aprenentatges.

Objectius d'aprenentatge⁶ Què volem que aprengui l'alumnat i per a què? CAPACITAT + SABER + FINALITAT	 criteris d'avaluació⁷ Com sabem que ho han après? ACCIÓ + SABER + CONTEXT ⁸
<p>4. Estructurar el coneixement al voltant del sintagma nominal: elements, funcions i possibilitats combinatòries per comprendre propietats del llenguatge humà com la recursivitat, la productivitat i la reflexivitat.</p>	<p>4.1. Revisar els textos propis i fer propostes de millora argumentant els canvis a partir de la reflexió metalingüística i amb un metallenguatge específic, i identificar i resoldre problemes de comprensió lectora utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús.</p> <p>4.2. Explicar i argumentar la interrelació entre el propòsit comunicatiu i les eleccions lingüístiques de l'emissor, així com els seus efectes en el receptor, utilitzant el coneixement explícit de la llengua i un metallenguatge específic, en la comprensió i la producció de textos acadèmics, dels mitjans de comunicació, personals i socials.</p> <p>4.3. Elaborar i presentar els resultats de petits projectes d'investigació sobre aspectes rellevants del funcionament de la llengua, formulant hipòtesis i establint generalitzacions, utilitzant els conceptes i la terminologia lingüística adequada i consultant de manera autònoma diccionaris, manuals i gramàtiques.</p>

SABERS

Amb la realització d'aquesta situació d'aprenentatge es tractaran els sabers següents:

	Saber	<u>Matèria</u>
1	Anàlisi i aplicació en textos, escrits i multimodals, de les propietats textuais (adequació, coherència, cohesió i correcció) i del gènere discursiu de la descripció en l'àmbit acadèmic, i social (xarxes socials i mitjans de comunicació).	Llengua Castellana i Literatura
2	Participar en interaccions orals i escrites de caràcter formal, amb especial atenció als moments de prendre i cedir la paraula i de la cooperació conversacional i la cortesia lingüística, en situacions d'ús de la llengua acadèmica i social.	Llengua Castellana i Literatura
3	Elaboració de textos escrits i multimodals atenent el seu procés: planificació, redacció, revisió i edició, correcció gramatical i ortogràfica i propietat lèxica, en el context de la producció de textos escrits pertanyents a l'àmbit acadèmic i social.	Llengua Castellana i Literatura
4	Experimentació amb unitats gramaticals (des de la paraula fins a l'oració), formulació d'hipòtesis i regles, contraexemples, generalitzacions i ús del metallenguatge específic en contextos d'ús real de la llengua.	Llengua Castellana i Literatura
5	Relació entre la forma (categories gramaticals i relacions estructurals) i el significat de les paraules i els sintagmes (funcions sintàctiques, funcions semàntiques / papers temàtics i estructura informativa de l'oració simple i l'oració composta), en funció del propòsit comunicatiu.	Llengua Castellana i Literatura
6	Ús autònom de diccionaris, manuals de gramàtica i altres fonts de consulta per obtenir informació gramatical de caràcter general encarat a la millora de la comprensió i l'expressió orals i escrites.	Llengua Castellana i Literatura

DESENVOLUPAMENT DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Quines són les principals estratègies metodològiques que es preveuen utilitzar?, quins tipus d'agrupament realitzarem?, quins són els principals materials que necessitarem?, etc.

El disseny universal per a l'aprenentatge (DUA) és una estratègia educativa amb fonaments neurocientífics que es basa en l'existència de tres xarxes cerebrals, cadascuna relacionada amb un principi:

- Xarxa del reconeixement: respon al QUÈ de l'aprenentatge i es relaciona amb el principi de proporcionar múltiples mitjans de representació perquè els estudiants puguin rebre la informació de la manera que millor s'adapti a les seves necessitats. En aquesta situació d'aprenentatge es treballarà la descripció com a tipologia transversal que apareix en diferents àmbits i amb diferents representacions literàries, tècniques i multimodals.
- Xarxa estratègica: respon al COM de l'aprenentatge i es relaciona amb el principi de proporcionar múltiples mitjans d'expressió. Amb la intenció que cada estudiant pugui expressar-se amb estils diferents, podran incloure dibuixos i fotografies, i produir textos poètics, acadèmics o literaris.
- Xarxa afectiva: respon al PERQUÈ de l'aprenentatge i es relaciona amb el principi de proporcionar múltiples mitjans de compromís. Aquesta és la xarxa més important per aconseguir un aprenentatge significatiu i rellevant per a l'estudiant. L'objectiu és que els i les alumnes comprenguin per què és important aprendre certs continguts i com els seran útils en la seva vida, per això cobren protagonisme en les situacions d'aprenentatge les activitats d'estructuració i d'aplicació.

El o la docent també potenciarà les estratègies metodològiques que motivin tot l'alumnat, fomentant el treball en grup per a la resolució dels reptes de gramàtica competencial, en parelles per a la revisió i la millora textual, en gran grup per fer pluges d'idees, així com l'individual en l'elaboració del producte.

Les situacions d'aprenentatge tenen activitats participatives en què els i les alumnes han de ser creatius per resoldre el repte. L'aprenentatge serà significatiu, estimulant l'educació emocional i les funcions cognitives, i s'afavorirà un bon clima a l'aula amb l'aplicació i reflexió de la cortesia lingüística. Els resultats d'aprenentatge estan contextualitzats i afavoreixen que l'alumnat en faci transferència per al seu dia a dia, participi en la societat i conegui del món que l'envolta.

ACTIVITATS D'APRENTATGE I D'AVUACIÓ

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
Activitats inicials <i>Què en sabem?</i>	<p>Activitat 1</p> <p>El binomi fantàstic és una tècnica de desbloqueig desenvolupada per Giani Rodari en el seu llibre <i>Gramàtica de la fantasia</i>. Consisteix bàsicament a unir dos conceptes o idees que aparentment no tenen relació entre elles. Tot i que el més recomanable és triar substantius concrets i allunyats entre ells per tal que es puguin establir lligams amb preposicions, en aquest cas facilitem els següents mots per explorar les possibilitats creatives: <i>caja, cápsula, civilización, letras, cripta, tiempo, bomba</i>.</p> <p>Algunes de les possibilitats podrien ser aquestes: <i>tiempo dentro de la cápsula, letras de una civilización, caja cerca de la civilización, cápsula con letras, caja de letras, tiempo de bombas, civilización tras las bombas, cripta hacia la civilización</i>.</p> <p>Es faran preguntes sobre quina mena de paraules sortien al llistat i si algun dels sintagmes creuen que poden definir un producte ja existent.</p> <p>Activitat 2</p> <p>Es projecten els titulars de les notícies següents:</p> <p><u>“Una cápsula del tiempo de 600 millones de años: minerales del Himalaya revelan secretos de los antiguos océanos”</u></p> <p><u>“La Caja de las Letras se abre para guardar el legado de Max Aub”</u></p> <p><u>“La Cripta de la Civilización: un pedazo del siglo XX preservado para el futuro”</u></p> <p><u>“Nueva misión de la NASA: la nave espacial 'Lucy' llevará una cápsula del tiempo para los futuros terrícolas”</u></p> <p>Es faran una sèrie de preguntes guia per tal d'obtenir els coneixements previs sobre el producte final del repte. Algunes podrien ser: Què són les càpsules del temps? Amb quina finalitat es creen? Què poden incloure? Realment es pensa que 5.000 anys després podrem interpretar les dades?</p>	Sessió 1 Activitat 1: 15 min Activitat 2: 20 min Activitat 3: 25 min

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
	<p>Activitat 3</p> <p>Es porta una maleta a l'aula amb una sèrie d'objectes "antics": cinta de casset, una guia de carrers, un bastidor, una lletera, una planxa de carbó, negatius de fotografies... Es pot reforçar veient el vídeo Melquiades enseña a los jóvenes las tecnologías de los años 80 d'<i>El Hormiguero 3.0</i>.</p> <p>També s'inclou una llista de paraules que és probable que els i les alumnes no coneguin perquè tenen referents desapareguts per a ells. Alguns exemples podrien ser: <i>maravedí, aldaba, enaguas, botica, azulete, encerado, mandil</i>. En poden trobar molts exemples a l'obra d'A. Grijelmo i P. García Mouton <i>Palabras moribundas</i>. L'objectiu és reflexionar sobre els vincles entre les paraules i els seus referents: En tenim prou a tenir un objecte a les mans per saber quina és la seva utilitat? Per què algunes paraules moren, altres revifen i altres neixen? Com fer una bona tria per decidir què incloure en una càpsula del temps? Cal ser molt específic?</p> <p>Per acabar la sessió, es presenta ja el repte: una càpsula del temps molt personal que obriran, en aquest cas, d'aquí a quinze anys coincidint amb l'aniversari del centre. Per ajudar a reflexionar poden sentir el pòdcast NO ES UN DÍA CUALQUIERA. Palabras moribundas de Pilar Moutón y la palabra 'mejunje' o llegir l'article 'Palabras moribundas' que quizá no oigas nunca más.</p>	
<p>Activitats de desenvolupament <i>Aprenem nous sabers</i></p>	<p>Activitat 4</p> <p>Es demana als i les alumnes que escriguin un text, d'una extensió de 200 paraules com a màxim, en què expliquin com són. Després se'ls demana que en facin un resum en 40 paraules i, finalment, que triïn cinc paraules clau.</p> <p>Amb aquesta activitat es vol reflexionar sobre els límits entre descripció i narració i es repassa en context a quines categories gramaticals pertanyen les paraules clau que han triat. Ens interessa arribar a la conclusió sobre la forma a partir del significat. Les llengües no només designen objectes sinó que són sistemes que formalitzen significats. Aprofitem per introduir els conceptes de paraules lèxiques i paraules funcionals.</p> <p>Per diferenciar narració de descripció, vinculant-ho a la reflexió sintàctica, serà útil treballar la noció en una oració simple d'esdeveniment i d'individu. Quan en una oració diem <i>Maria</i></p>	<p>Sessió 2 Activitat 4: 1 hora</p>

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
	<p><i>regala flores a Lucía...</i> hi ha una activitat, "regalar flors", que és l'esdeveniment i dos individus que participen que podrien ser caracteritzats amb propietats que no són intrínseques. Si jo dic que <i>María que está de vacaciones en la playa ...</i> no hi ha res en <i>María</i> que faci entendre que pugui estiuejar a la platja. Podem afegir complements i oracions relatives per veure més possibilitats.</p> <p>Una possible activitat de reforç seria resumir en una oració el contingut de diferents textos descriptius. D'aquesta manera es poden treballar propietats de la llengua com la recursivitat, tot i que es faria de manera inversa. (Annex I)</p> <p>Aquest text (l'autodescripció) serà el primer que inclouran en la seva càpsula del temps.</p> <p>Activitat 5</p> <p>Es proposa que a casa facin el seu <i>autoretrat knolling</i>. Aquesta fotografia també formarà part de la seva càpsula del temps. Ara sí, fem l'enumeració dels objectes i tot són substantius. L'objectiu que es persegueix és que siguin conscients que per fer una descripció el més important és allò que volem descriure, aquella realitat.</p> <p>Activitat 6</p> <p>Es repassa allò que saben sobre els substantius i l'estructura del SN i per això es demana a algun voluntari que descrigui la foto <i>knolling</i> d'un company o companya. Se'n pot portar alguna impresa d'Internet per si de cas. En descriure'l faran servir referències espacials sobre els objectes mitjançant demostratius i procediments anafòrics. És el moment per introduir els conceptes de determinants, pronoms i classes transversals com ara la dels demostratius i com adquireixen la referència espacial. Quan diem: "los de la derecha", "estos que están más abajo"... cal presuposar un substantiu tàcit \emptyset i aprofitem per fer activitats d'etiquetatge per identificar els nuclis dels SN.</p> <p>El sintagma nominal presenta dues parts fonamentals: a l'esquerra se situen determinants i/o quantificadors que contenen informació funcional, a la dreta se situa la part lèxica de caràcter descriptiu formada pel nucli i els complements de caràcter específicatiu.</p>	<p>Sessió 3</p> <p>Activitat 5: a casa</p> <p>Activitat 6: 1 hora</p>

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
	<p>sobre els diferents tipus de CN: sintagmes adjectivals, sintagmes preposicionals i oracions de relatiu: <i>La petició interesante. La petició de Juan. La petició que te comenté.</i></p> <p>Es poden incloure sintagmes preposicionals que tinguin com a complement (<i>término de preposición</i>) una oració subordinada substantiva: <i>La petició de la que te hablé.</i> En aquest cas es pot comentar que no tots els substantius accepten aquesta estructura.</p> <p>Una altra possible activitat consistiria en la substitució, l'eliminació de complements i la reflexió sobre la gramaticalitat dels sintagmes en funció de si els complements són arguments o adjunts.</p> <p>Activitat 9</p> <p>Es llegeixen dos textos, un fragment de <i>Tristana</i> de Benito Pérez Galdós i un altre d'un prospecte d'un medicament (per exemple, Dalsy) o d'un joc de taula per veure les principals diferències de registre entre la descripció tècnica i la literària.</p> <p>Es reflexiona sobre les marques de modalitat i les diferències entre descripció subjectiva i objectiva: llenguatge denotatiu o connotatiu, recursos retòrics, verbs i expressions valoratives, funció referencial, presència de llenguatge emotiu. Diferenciació entre adjectius d'estadi i d'individu i entre adjectius qualificatius i relacionals.</p> <p>Es llegeix el poema de Karmelo C. Iribarren <i>Una foto</i> i es reflexiona sobre les diferències entre totes dues descripcions literàries.</p> <p>Es proposa l'elaboració d'un llibret creatiu de fotopoesia. Han de triar sis imatges (mínim) que siguin importants per a ells i amb les quals tinguin alguna mena de vincle emocional, i escriure un poema a l'estil sentenciós dels de Karmelo C. Iribarren en què predomini la descripció de la imatge de forma sintètica. És una activitat que hauran de fer a casa i hauran de deixar espai a la seva creativitat per fer servir suports estètics que enriqueixin el llibret de fotopoesia.</p> <p>Si quedés temps, com a activitat d'ampliació se'ls pot proposar que pensin quin medicament voldrien prendre: <i>amorsicilinal, abracepam, memoriacetamol...</i>, que pensin el nom i en facin la descripció tècnica. Per si serveix d'inspiració, cliqueu aquest exemple.</p>	<p>Sessió 6</p> <p>Activitat 9: 1 hora + treball a casa</p>

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
	<p>Activitat 10</p> <p>Es llegeix un fragment del primer capítol de <i>Nada</i> de Carmen Laforet i un fragment de <i>Concierto barroco</i> d'Alejo Carpentier. Una de les tècniques que enriqueixen les descripcions de caràcter subjectiu és la incorporació de referències sensorials. Hauran de fer un registre de com apareixen aquestes referències.</p> <p>En parelles observaran l'estructura del text, l'ordre habitual dels elements de l'oració (SVO) i la utilització de verbs en formes personals, de connectors i de procediments estilístics per causar les sensacions (metàfores, comparacions, personificacions, cosificacions i sinestèsies). Es poden fer activitats de reforç per repassar aquests recursos.</p> <p>En ser un text narratiu, apareixeran oracions més llargues i veuran oracions relatives. Caldrà explicar el perquè, si el nexa és un relatiu, parlem sempre d'oracions relatives tinguin o no l'antecedent.</p> <p>Activitat 11</p> <p>Els demanem que es relaxin i tanquin els ulls durant 5 minuts imaginant-se a la seva platja preferida. Després els demanem que facin una descripció de 150 paraules de l'espai intentant incorporar el màxim de referències sensorials: el tacte de la sorra o de les pedres, el soroll de les gavines, el gust de la sal, l'olor del mar o del menjar de la guingueta, les tonalitats de tot plegat.</p> <p>Corregeixen el text en parelles.</p> <p>Després hauran de llegir alguna de les descripcions de platges que hi ha al National Geographic i comparar-les amb la descripció que han fet ells. La idea és reflexionar sobre les diferències entre un text subjectiu i una descripció acadèmica.</p> <p>El paradís que han creat anirà a la càpsula del temps; si volen, poden afegir per exemple sorra o alguna petxina. Hauran de comprovar si han fet servir oracions relatives introduïdes per adverbis i com en aquests casos l'antecedent pot ser un adverbi pronominal, perquè aquests tenen propietats pronominals.</p>	<p>Sessions 7 i 8</p> <p>Activitat 10: 2 hores</p> <p>Sessió 9</p> <p>Activitat 11: 1 hora</p>

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
	<p>Activitat 12</p> <p>Es projecta el quadre Un mundo de Ángeles Santos. Es fa una pluja d'idees per veure quins aspectes i elements inclourien i els semblen imprescindibles.</p> <p>L'alumnat haurà de triar una obra d'art i haurà de fer-ne la descripció. A la pàgina web Artmajeur hi ha consells i exemples.</p> <p>Aquesta descripció de caràcter objectiu també anirà a la càpsula del temps.</p> <p>Després es farà un repàs de les estructures sintàctiques que s'han vist i es farà una anàlisi dels SN que formen el text.</p> <p>Activitat 13</p> <p>Els i les alumnes han de triar un objecte que sigui especial per a ells i que vulguin incloure a la càpsula del temps (imaginem-nos, per exemple, un anell o una samarreta que sigui un record d'un viatge, o pot ser també una fotografia) i han de fer-ne una descripció objectiva tècnica i una subjectiva de caràcter literari, que posaran en una mateixa pàgina en dues columnes.</p> <p>Activitat 14</p> <p>Els i les alumnes ja han descrit el seu paradís, se l'imaginen d'aquí a 50 anys? Es visualitzen els següents vídeos de <i>Lab RTVE</i>: "¿Futuro distópico o utópico?"</p> <p>Hauran de fer un <i>collage</i> amb titulars de notícies de premsa d'allò que els amoïna sobre el futur del planeta i de la societat. Hauran de comprovar si aquestes notícies que han triat es relacionen amb els ODS de l'Agenda 2030. Aquest <i>collage</i> també s'incorporarà a la càpsula del temps.</p> <p>Pot ser d'ajut el recull de titulars del web Conecta de la universitat Tecnológico de Monterrey.</p>	<p>Sessió 10</p> <p>Activitat 12: 1 hora</p> <p>Sessió 11</p> <p>Activitat 13: 1 hora + treball a casa</p> <p>Sessió 12</p> <p>Activitat 14: 1 hora</p>

Activitat	Descripció de l'activitat d'aprenentatge i d'avaluació	Temporització
	<p>Activitat 15</p> <p>Al llarg de les diferents sessions han realitzat descripcions de persones, d'espais, de quadres, d'objectes... Ara es tracta de descriure una emoció i, per això, poden tenir presents les reaccions psicològiques, com gestiona el cervell els sentiments i com l'entorn espacial es veu condicionat envers aquest sentiment perquè les emocions són contagioses. És l'activitat més complexa, ja que parteixen d'un referent abstracte i hi ha el risc que insisteixen en la narració del desencadenant de l'emoció.</p> <p>A la pàgina web de la Carolina Villadiego poden trobar exemples de com descriure les emocions dels personatges.</p>	Sessió 13
	<p>Resolució del repte</p> <p>S'incorporen els diferents textos a la càpsula del temps: presentació inicial; fotografia de l'<i>autoretrat knolling</i>; quadernet de fotopoesia; llista de títols de llibres, pel·lícules i cançons; <i>collage</i> distòpic; descripció del paradís, i descripció d'una emoció.</p> <p>Per finalitzar, hauran d'incloure una carta dirigida a ells mateixos per ser oberta d'aquí a 15 anys en què aparegui un lema per a la seva vida. També podran incloure aquells elements o textos que siguin rellevants per a ells.</p>	Treball a casa
<p>Activitats d'estructuració <i>Què hem après?</i></p>	<p>Es realitza una graella comparativa amb els elements lingüístics per treballar la descripció objectiva i subjectiva.</p>	Sessió 14 1 hora
<p>Activitats d'aplicació <i>Apliquem el que hem après</i></p>	<p>Resolució d'una prova competencial amb els tres components transversals del batxillerat. (Annex III)</p>	Sessió 15

MESURES I SUPORTS UNIVERSALS⁹

El disseny universal d'aprenentatges és la metodologia emprada en aquesta situació d'aprenentatge: l'existència d'un repte, els aprenentatges contextualitzats, la combinació de diferents destreses comunicatives i posar en valor la creativitat.

D'altra banda, el treball en grups cooperatius per fer les reflexions gramaticals, la correcció i la felicitació en la lectura de textos en parelles de manera assertiva seran també estratègies motivadores i inclusives.

MESURES I SUPORTS ADDITIONALS¹⁰ O INTENSIVS¹¹

Quines mesures o suports addicionals o intensius es proposen per a cadascun dels alumnes següents:

Alumne/a	Mesura i suport addicional o intensiu

⁹ Les mesures i els suports universals són els que s'adrecen a tots els alumnes. Han de permetre flexibilitzar el context d'aprenentatge, proporcionar als i les alumnes estratègies per minimitzar les barreres de l'entorn i garantir la convivència i el compromís de tota la comunitat educativa.

¹⁰ Les mesures i els suports addicionals s'adrecen a alguns alumnes. Permeten ajustar la resposta educativa de forma flexible, preventiva i temporal, focalitzant la intervenció educativa en aquells aspectes del procés d'aprenentatge que poden comprometre l'avenç personal i escolar.

¹¹ Les mesures i els suports intensius són específics per als i les alumnes amb necessitats educatives especials, estan adaptats a la seva singularitat i permeten ajustar la resposta educativa de forma extensa, amb una freqüència regular i, normalment, sense límit temporal.

Annex I

Textos de l'activitat 4

Al tercer día de lluvia habían matado tantos cangrejos dentro de la casa, que Pelayo tuvo que atravesar su patio anegado para tirarlos en el mar, pues el niño recién nacido había pasado la noche con calenturas y se pensaba que era a causa de la pestilencia. El mundo estaba triste desde el martes. El cielo y el mar eran una misma cosa de ceniza, y las arenas de la playa, que en marzo fulguraban como polvo de lumbre, se habían convertido en un caldo de lodo y mariscos podridos. La luz era tan mansa al mediodía, que cuando Pelayo regresaba a la casa después de haber tirado los cangrejos, le costó trabajo ver qué era lo que se movía y quejaba en el fondo del patio. Tuvo que acercarse mucho para descubrir que era un hombre viejo, que estaba tumbado boca abajo en el lodazal, y a pesar de sus grandes esfuerzos no podía levantarse, porque se lo impedían sus enormes alas.

Gabriel García Márquez, *Un señor muy viejo con unas alas enormes*

Era Rosario la que ahora se acercaba a la tumba. Toda enlutada, con el pelo lustroso apretado a la cabeza, pálidos los labios, me pareció de una sobrecogedora belleza. Miró a todos con los ojos agrandados por el llanto, y de súbito, como herida en las entrañas, crispó sus manos junto a la boca, lanzó un aullido largo, inhumano de bestia flechada, de parturienta, de endemoniada y se abrazó al ataúd. Decía ahora con voz ronca, entrecortada de estertores, que iba a lacerar sus vestidos, que iba a arrancarse los ojos, que no quería vivir más, que se arrojaría a la tumba para ser cubierta de tierra. [...] Con la garganta rajada por los sollozos, hablaba de grandes desgracias, del fin del mundo, del Juicio Final, de plagas y expiaciones. Al fin la sacaron de la estancia, como desmayada, con las piernas inertes, la cabellera deshecha.

Alejo Carpentier, *Los pasos perdidos*

De los cerros altos del sur, el de Luvina es el más alto y el más pedregoso. Está plagado de esa piedra gris con la que hacen la cal, pero en Luvina no hacen cal con ella ni le sacan ningún provecho [...] Y la tierra es empinada. Se desgaja por todos lados en barrancas hondas, de un fondo que se pierde de tan lejano. Dicen los de Luvina que de aquellas barrancas suben los sueños; pero yo lo único que vi subir fue el viento, en tremolina, como si allá abajo lo estuvieran encañonando en tubos. Un viento que no deja crecer ni a las dulcamaras: esas plantitas tristes que apenas si pueden vivir un poco untadas a la tierra, agarradas con todas sus manos al despeñadero de los montes [...] Un viento que rasca como si tuviera uñas: uno lo oye a mañana y tarde, hora tras hora, sin descanso, escarbando por debajo de la puerta, hasta sentirlo bullir dentro de uno como si se pusiera a remover los goznes de nuestros mismos huesos.

Juan Rulfo, *Luvina*

Textos de l'activitat 9

Era joven, bonitilla, esbelta, de una blancura casi inverosímil de puro alabastrina; las mejillas sin color, los negros ojos más notables por lo vivarachos y luminosos que por lo grandes; las cejas increíbles, como indicadas en arco con la punta de finísimo pincel; pequeñuela y roja la boquirrita, de labios un tanto gruesos, orondos, reventando de sangre, cual si contuvieran toda la que en el rostro faltaba; los dientes, menudos, pedacitos de cuajado cristal; castaño el cabello y no muy copioso, brillante como torzales de seda y recogido con gracioso revoltijo en la coronilla. Pero lo más característico en tan singular criatura era que parecía toda ella un puro armiño y el espíritu de la pulcritud, pues ni aun rebajándose a las más groseras faenas domésticas se manchaba. Sus manos, de una forma perfecta —¡qué manos!—, tenían misteriosa virtud, como su cuerpo y ropa, para poder decir a las capas inferiores del mundo físico: *la vostra miseria non mi tange*. Llevaba en toda su persona la impresión de un aseo intrínseco, elemental, superior y anterior a cualquier contacto de cosa desaseada o impura. De trapillo, zorro en mano, el polvo y la basura la respetaban; y cuando se acicalaba y se ponía su bata morada con rosetones blancos, el moño arribita, traspasado con horquillas de dorada cabeza, resultaba una fiel imagen de dama japonesa de alto copete. Pero ¿qué más, si toda ella parecía de papel, de ese papel plástico, caliente y vivo en que aquellos inspirados orientales representan lo divino y lo humano, lo cómico tirando a grave, y lo grave que hace reír? De papel nítido era su rostro blanco mate, de papel su vestido, de papel sus finísimas, torneadas, incomparables manos.

Benito Pérez Galdós, *Tristana*

Dalsy contiene ibuprofeno como principio activo y pertenece a un grupo de medicamentos llamados antiinflamatorios no esteroideos (AINEs). Este medicamento se utiliza en lactantes mayores de 3 meses y niños hasta 12 años para el alivio sintomático de los dolores ocasionales leves o moderados, así como en estados febriles. [...]

Composición de Dalsy 20 mg/ml suspensión oral:

- El principio activo es ibuprofeno. Cada 1 ml de suspensión contiene 20 mg de ibuprofeno.
- Los demás componentes son sacarosa, glicerol (E-422), sorbitol (E-420), agar-agar (E-406), ácido cítrico monohidrato, benzoato de sodio (E-211), parahidroxibenzoato de metilo (E-218), parahidroxibenzoato de propilo (E-216), polisorbato 80, amarillo anaranjado S (E-110), esencia de naranja y agua purificada.

Aspecto del producto y contenido del envase: Suspensión oral de aspecto viscoso, de color naranja con aroma y sabor a naranja. Se presenta en un envase con 150 ml de suspensión oral, con tapón de seguridad a prueba de niños. Incluye un dosificador de 5 ml, graduado en mililitros.

Una foto

A la salida del cine, en la acera,
un hombre y una mujer miran a la cámara
y sonríen.

Él lleva
gabardina y el pelo para atrás, pegado al cráneo;
ella guapísima, un abrigo largo, oscuro, de satén.

Son mis padres; y parecen felices.

Yo llegué después.

Karmelo C. Iribarren

Textos de l'activitat 10

En gris de agua y cielo aneblados, a pesar de la suavidad de aquel invierno; bajo la grisura de nubes matizadas de sepia cuando se pintaban, abajo, sobre las anchas, blandas, redondeadas ondulaciones —emperezadas en sus mecimientos sin espuma— que se abrirían o se entremezclaban al ser devueltas de una orilla a otra; entre los difuminos de acuarela muy lavada que desdibujaban el contorno de iglesias y palacios, con una humedad que se definía en tonos de alga sobre las escalinatas y los atracaderos, en llovidos reflejos sobre el embaldosado de las plazas, en brumosas manchas puestas al largo de las paredes lamidas por pequeñas olas silenciosas; entre evanescencias, sordinas, luces ocre y tristezas de moho a la sombra de los puentes abiertos sobre la quietud de los canales; al pie de los cipreses que eran como árboles a penas esbozados; entre grisuras, opalescencias, matices crepusculares, sanguinas apagadas, humos de un azul pastel, había estallado el carnaval, el gran carnaval de Epifanía, en amarillo naranja y amarillo mandarina, en amarillo canario y en verde rana, en rojo granate, rojo de petirrojo, rojo de cajas chinas, trajes ajedrezados en añil, y azafrán, moñas y escarapelas, listados de caramelo y palo de barbería, bicornios y plumajes, tornasol de sedas metido en turbamulta de rasos y cintajos, turquerías y mamarrachos, con el estrépito de címbalos y matracas, de tambores, panderos y cornetas, que todas las palomas de la ciudad, en un solo vuelo que por segundos ennegreció el firmamento, huyeron hacia orillas lejanas. De pronto, añadiendo su sinfonía a la de banderas y enseñas, se prendieron las linternas y faroles de los buques de guerra, fragatas, galeras, barcas del comercio, goletas pesqueras, de tripulaciones disfrazadas, en tanto que apareció, tal una pérgola flotante, todo remendado de tablones disparejos y duelas de barril, maltrecho pero todavía visto y engréido, el último bucentauro de la Serenísima República, sacado de su cobertizo, en tal día de fiesta, para dispersar las chispas, coheterías y bengalas de un fuego artificial coronado de girándulas y meteoros... Y todo el mundo, entonces, cambió de cara. Antifaces de albayalde, todos iguales, petrificaron los rostros de los hombres de condición, entre el charol de los sombreros y el cuello del tabardo; antifaces de terciopelo oscuro ocultaron el semblante, sólo vivo en labios y dientes, de las embozadas de pie fino.

Alejo Carpentier, *Concierto barroco*

¡Qué alivio el agua helada sobre mi cuerpo! ¡Qué alivio estar fuera de las miradas de aquellos seres originales! Pensé que allí, el cuarto de baño no se debía utilizar nunca. En el manchado espejo del lavabo —¡qué luces macilentas, verdosas, había en toda la casa!— se reflejaba el bajo techo cargado de telas de arañas, y mi propio cuerpo entre los hilos brillantes del agua, procurando no tocar aquellas paredes sucias, de puntillas sobre la roñosa bañera de porcelana.

Parecía una casa de brujas aquel cuarto de baño. Las paredes tiznadas conservaban la huella de manos ganchudas, de gritos de desesperanza. Por todas partes los desconchados abrían sus bocas desdentadas rezumantes de humedad. Sobre el espejo, porque no cabía en otro sitio, habían colocado un bodegón macabro de besugos pálidos y cebollas sobre fondo negro. La locura sonreía en los grifos torcidos.

Empecé a ver cosas extrañas como los que están borrachos. Bruscamente cerré la ducha, el cristalino y protector hechizo, y quedé sola entre la suciedad de las cosas.

Carmen Laforet, *Nada*

Annex II. Activitats de reforç de figures retòriques

1. Para crear imágenes y sensaciones más sugerentes, los escritores suelen utilizar figuras retóricas como:

- *Símiles*: consisten en establecer una comparación.

...aislado por los años, por la sordera y por la **memoria del pasado** que se interponía **como una oscura muralla de sueño...**

Ernesto Sábato, *Entre héroes y tumbas*

- *Metáforas*: se construyen sustituyendo un término por otro con el que guarda alguna relación, como un símil oculto.

Y **su cuerpo**, ¿dónde me lo dejas?: **ocho alargado de cintura estrecha.**

Miguel Ángel Asturias, *El Señor Presidente*

- *Sinestesias*: son las figuras resultantes de mezclar términos que proceden de diferentes campos sensoriales.

...hay además el gusto del pulóver, ese **gusto azul** de la lana...

Julio Cortázar, *No se culpe a nadie*

- *Personificacions*: consisten en atribuir característiques de persones y animals a coses.

...con la tarde **se cansaron** los dos o tres **colores** del patio.

Jorge Luis Borges, *Fervor de Buenos Aires*

- *Cosificacions*: son el resultado de atribuir característiques de los objetos a seres vivos.

Matilde era una muchachita que **se filtraba como el agua entre todos nosotros**.

Juan Rulfo, *El llano en llamas*

2. Intenta identificar los recursos que se emplean en los siguientes fragmentos:

- a) “Era un hombre árido, de huesos sólidos articulados a tuerca y tornillo.” (Gabriel Garcia Márquez, *El coronel no tiene quien le escriba*)
- b) “...por fin la voz de Frank con todos los ecos metálicos y pétreos que le daba este diapasón encerrado en el centro de la tierra...” (Carlos Fuentes, *Cambio de piel*)
- c) “La abuela, desnuda y grande, parecía una hermosa ballena blanca en la alberca de mármol.” (Gabriel Garcia Márquez, *El coronel no tiene quien le escriba*)
- d) “...aquellos dos seres estaban unidos por una vehemente pasión: como si dos águilas se amasen...” (Ernesto Sábato, *Entre héroes y tumbas*)
- e) “...va a guiñar los ojos contra el sol impalpable, líquido de la mañana...” (Carlos Fuentes, *Cambio de piel*)
- f) “...el segundo fósforo aplastado entre los dedos, cangrejo rabioso quemándose con tal de destruir la luz...” (Julio Cortázar, *Cuello de gatito negro*)
- g) “...tenía el corazón asustado y la piel aturdida por un sudor glacial.” (Gabriel García Márquez, *La increíble y triste historia de la Cándida Eréndida*)
- h) “Después de un día bochornoso... se enloquecían los árboles.” (Jorge Luis Borges, *Funes el memorioso*)
- i) “...la besaron tanto entre Inés y su madre, que le quedó la cara como caminada...” (Julio Cortázar, *Bestiario*)

Annex III. Activitats d'avaluació de batxillerat

Lee el poema *Oda al tomate*, de Pablo Neruda, y compáralo con el cartel + vídeo publicitario de la marca Orlando y la definición de “Frutas y hortalizas”. Responde a las cuestiones que se plantean a continuación.

Texto 1

'Oda al tomate'

La calle
se llenó de tomates,
mediodía,
verano,
la luz
se parte
en dos
mitades
de tomate,
corre
por las calles
el jugo.
En diciembre
se desata
el tomate,
invade
las cocinas,
entra por los almuerzos,
se sienta
reposado
en los aparadores,
entre los vasos,
las mantequilleras,
los saleros azules.
Tiene
luz propia,
majestad benigna.
Debemos, por desgracia,
asesinarlo:

se hunde
el cuchillo
en su pulpa viviente,
es una roja
víscera,
un sol
fresco,
profundo,
inagotable,
llena las ensaladas
de Chile,
se casa alegremente
con la clara cebolla,
y para celebrarlo
se deja
caer
aceite,
hijo
esencial del olivo,
sobre sus hemisferios entreabiertos,
agrega
la pimienta
su fragancia,
la sal su magnetismo:
son las bodas
del día,
el perejil
levanta
banderines,

las papas
hierven vigorosamente,
el asado
golpea
con su aroma
en la puerta,
es hora!
vamos!
y sobre
la mesa, en la cintura
del verano,
el tomate,
astro de tierra,
estrella
repetida
y fecunda,
nos muestra
sus circunvoluciones,
sus canales,
la insigne plenitud
y la abundancia
sin hueso,
sin coraza,
sin escamas ni espinas,
nos entrega
el regalo
de su color fogoso
y la totalidad de su frescura.

Texto 2

[Tómate la vida como un tomate](#)

Texto 3

TOMATE, *LYCOPERSICON ESCULENTUM* / SOLANACEAE

El tomate es un alimento sano que aporta multitud de vitaminas, necesarias para el organismo. Además, contiene altos niveles de potasio y de cinc. Sin embargo, una de sus cualidades más importantes es su poder antioxidante, ya que posee una sustancia, el licopeno, que junto con otros compuestos reduce el riesgo de contraer cáncer entre otros efectos.

El tomate es el producto **hortícola** de mayor importancia económica, con más de 90 millones de toneladas producidas al año en todo el mundo. Los principales países productores son China, Estados Unidos, Turquía y Egipto. Además, es uno de los productos hortícolas que más diversidad de usos presenta. Aparte de consumirse **crudo**, puede servirse cocido, estofado, frito, encurtido, como salsa o combinado con otros alimentos. También puede procesarse industrialmente entero, como pasta, jugo, polvo, etc. En la actualidad se industrializa entre el 25 y el 30% de la producción mundial anual.

A pesar de ser originario de Sudamérica, su cultivo está extendido por todo el mundo, aunque produce las mayores cosechas en los climas cálidos y con buena iluminación. El verano debe ser largo, con temperaturas **diurnas** entre 23 y 24°C y nocturnas de 14°C. El tomate prefiere suelos algo ácidos.

El fruto del tomate es una baya, **gruesa** y **carnosa** con dos o más segmentos, de diferentes formas y colores según la variedad. Su peso varía entre unos pocos miligramos y 600 gramos. Generalmente es de color rojo, aunque también existen amarillos. El diámetro de los frutos varía entre 3 y 16 cm. Algunas variedades de fruto muy pequeño se denominan tomates cereza.

En países como España se cultiva durante todo el año, gracias a nuestro clima y al uso extendido de invernaderos, lo que permite obtener tomates de ciclo extratemprano (a partir de mediados de febrero), de ciclo temprano (desde mediados de mayo), de ciclo normal (durante todo el verano) y de ciclo tardío (desde septiembre hasta febrero).

Actualmente los tomates desempeñan un papel fundamental en la dieta diaria, a causa de las razones indicadas de **disponibilidad y versatilidad**, y por su alto valor nutritivo, basado sobre todo en su riqueza en sales minerales y vitaminas.

1. Gestión y comunicación de la información

1.1. En los tres textos se describe físicamente al tomate mediante diferentes procedimientos (gráficos, gramaticales, literarios). Completa la siguiente tabla indicando tres características:

Documento	Aspecto descrito	Procedimiento utilizado
Texto 1: Oda al tomate	1. 2. 3.	1. 2. 3.
Texto 2: Tomate	1. 2. 3.	1. 2. 3.
Texto 3: Tómate la vida como un tomate	1. 2. 3.	1. 2. 3.

1.2. El poema de Neruda pertenece a *Odas elementales*, en dicha obra hay también odas al pan, a las alcachofas, a la cebolla. Se pretende elevar objetos cotidianos a una categoría superior mediante personificaciones y el empleo de un lenguaje en el que dichos objetos son vulnerables. ¿Puedes localizar algún ejemplo? Algunos estudiosos han analizado el poema bajo la perspectiva de denuncia de la violencia ejercida sobre el pueblo. ¿Puedes escribir un monólogo de unas 100 palabras sobre las emociones que pueden experimentar esas víctimas *reposadas* que ven como *por las calles corre su jugo*?

1.3 El eslogan de la campaña Orlando remite a lo fácil que es “comer (tomarse) un tomate”; en el vídeo aparecen diferentes ejemplos que apelan a la necesidad de apelar a la sencillez, a no sobrepensar diferentes situaciones que se pueden dar en la vida. Redacta en un máximo de 100 palabras otro ejemplo que podría formar parte del anuncio.

2. Resolución de problemas

2.1 En el texto aparecen varios ejemplos de adjetivos: hortícola, crudo, gruesa, diurnas, carnosos... ¿En qué casos podrías parafrasearlos por una estructura como *propio de*? Formula una hipótesis sobre el comportamiento de los distintos tipos de adjetivos.

2.2 ¿Por qué razón gramatical en el texto no se ha podido seguir esta enumeración: *los tomates desempeñan un papel fundamental en la dieta diaria, a causa de las razones indicadas de **disponibilidad, versatilidad, y alta *nutribilidad***?

2.3 El eslogan del anuncio de Orlando se basa en un juego de palabras:

- a) Tómate la vida como (te tomas) un tomate.
- b) Tómate la vida como (la toma) un tomate.

¿Cómo se pueden explicar sintácticamente ambas posibilidades a partir del sintagma nominal: *un tomate*?

3. Pensamiento crítico

3.1 Escribe un texto argumentativo, de no más de 200 palabras, en el que te posiciones, de manera razonada, sobre la cuestión de fondo que se plantea en los documentos. Indica la tesis que va a defender de manera clara, ofrezca dos argumentos a favor y mencione un potencial contraargumento.

“El valor de las pequeñas cosas: ¿Es importante apreciar y valorar los detalles cotidianos o tendemos a pasarlos por alto en la vida actual?”

Annex IV. Rúbrica de l'activitat d'avaluació

Criteri d'avaluació	Nivell 1 (0,5 punts)	Nivell 2 (1 punt)	Nivell 3 (1,5 punts)	Nivell 4 (2 punts)
<p>2.1 Elaborar textos acadèmics coherents, cohesionats i amb el registre adequat sobre temes curriculars o d'interès social i cultural, precedits d'un procés de planificació que atengui la situació comunicativa, el destinatari, el propòsit i el canal, i de redacció i revisió d'esborranys de manera individual o entre iguals, o mitjançant altres instruments de consulta.</p> <p>[Aquest criteri s'ha de tenir en compte a l'hora d'assignar la puntuació a les preguntes 1.2, 1.3, 2.1, 2.2 i 3.1]</p>	<p>Manifesta dificultats en l'elaboració de textos coherents i cohesionats, que són fruit de no seguir un procés de planificació. Utilitza un registre inadequat en funció de la intenció i la situació comunicativa en la majoria de produccions.</p>	<p>Demostra algunes dificultats en l'elaboració de textos coherents i cohesionats, i a vegades utilitza un registre inadequat a la situació comunicativa, tot i haver fet una planificació prèvia.</p>	<p>Manifesta un nivell alt en el grau d'elaboració de textos coherents, cohesionats i amb el registre adequat en funció de la intenció i la situació comunicativa, precedit d'un procés de planificació.</p>	<p>Mostra una excel·lent capacitat en l'elaboració de textos coherents, cohesionats i amb un registre adequat per a cada situació comunicativa, i demostra una planificació detallada i cuidada.</p>
<p>3.1 Incorporar procediments per enriquir els textos, atenent l'ús discursiu de diferents elements lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica i correcció ortogràfica i gramatical, de l'àmbit social i acadèmic.</p> <p>[Aquest criteri s'ha de tenir en compte a l'hora d'assignar la puntuació a les preguntes 1.2, 1.3 i 3.1]</p>	<p>Incorpora alguns procediments per enriquir els textos, tot i que de vegades mostra dificultats en l'ús discursiu dels elements lingüístics i d'estil. Pot presentar imprecisions lèxiques i errors ortogràfics.</p>	<p>Incorpora de forma adequada alguns procediments per enriquir els textos, mostrant un ús discursiu correcte dels elements lingüístics i d'estil en la majoria de casos. Pot cometre errors lèxics i ortogràfics, i alguna errada en els procediments de cohesió.</p>	<p>Incorpora amb destresa procediments per enriquir els textos, com figures retòriques o oracions subordinades amb un ús correcte dels connectors. El lèxic és prou ric i no hi ha errades gramaticals, tot i que pot haver-hi algun error de puntuació.</p>	<p>Incorpora amb mestria i creativitat procediments per enriquir els textos, mostrant un domini de l'ús discursiu dels elements lingüístics i d'estil. Demostra una precisió lèxica impecable i un nivell excepcional de correcció ortogràfica i gramatical.</p>

Criteri d'avaluació	Nivell 1 (0,5 punts)	Nivell 2 (1 punt)	Nivell 3 (1,5 punts)	Nivell 4 (2 punts)
<p>4.1 Revisar els textos propis i fer propostes de millora argumentant els canvis a partir de la reflexió metalingüística i amb un metallenguatge específic, i identificar i resoldre problemes de comprensió lectora utilitzant els coneixements explícits sobre la llengua i el seu ús.</p> <p>[Aquest criteri s'ha de tenir en compte a l'hora d'assignar la puntuació a les preguntes 1.1 i 3.1]</p>	<p>Després de revisar els textos, no identifica tots els problemes d'expressió relacionats amb la cohesió. Intenta analitzar les propostes de millora, però mostra dificultats a establir una connexió clara entre les dades i l'explicació, o a utilitzar el metallenguatge adient.</p>	<p>Després de revisar els textos, pot comprendre les propostes de millora però té dificultats per aplicar-les. Té mancances quan intenta connectar les correccions i propostes de millora amb la terminologia gramatical de caràcter més tècnic.</p>	<p>Observa i entén les propostes de millora i revisa els seus propis textos per tal d'enriquir-los i millorar-los. És capaç d'establir, en la majoria de casos, una connexió clara entre les dades i una explicació gramatical.</p>	<p>Utilitza un metallenguatge específic amb gran precisió i detall per explicar i suggerir propostes de millora sobre les produccions escrites per tal d'evitar dificultats en la descodificació i millorar l'estil.</p>
<p>4.3 Elaborar i presentar els resultats de petits projectes d'investigació sobre aspectes rellevants del funcionament de la llengua, formulant hipòtesis i establint generalitzacions, utilitzant els conceptes i la terminologia lingüística adequada i consultant de manera autònoma diccionaris, manuals i gramàtiques.</p> <p>[Aquest criteri s'ha de tenir en compte a l'hora d'assignar la puntuació a les preguntes 2,1, 2.2 i 2.3]</p>	<p>Mostra dificultats a l'hora de comprovar la validesa del raonament amb proves formals (transferència i substitució) i pot cometre errors en el procés. No fa servir terminologia precisa i fa argumentacions basades en la seva intuïció com a usuari de la llengua.</p> <p>[Exercicis 2.1 i 2.2, i no reconeix les funcions de 2.3]</p>	<p>Intenta comprovar la validesa del raonament amb proves formals (transferència i substitució), mostrant una aplicació adequada en alguns casos, però també pot tenir dificultats o cometre errors en altres ocasions, especialment en l'argumentació fent ús d'un metallenguatge adient.</p> <p>[Exercicis 2.1, 2.2 i 2.3]</p>	<p>Demostra capacitat per comprovar la validesa del raonament amb proves formals de manera precisa aplicant correctament les proves formals (transferència i substitució) i obtenint resultats consistents i vàlids en la majoria dels casos.</p> <p>[Exercicis 2.1 i 2.3, però presenta dificultats amb el 2.2]</p>	<p>Elabora hipòtesis que tenen en compte el contrast donat. S'encerta la generalització fent servir terminologia precisa. [Exercicis 2.1, 2.2 i 2.3]</p> <p>Identifica i descriu l'asimetria entre les classes d'adjectius [exercici 2.1], la seva formació morfològica [exercici 2.2] i les funcions del SN [exercici 2.3].</p>